

det jo ikke i mindste Maade er vor Skyld, at han har mistet sin Formue. Fremdeles vilde vi jo ligesom komme til at modarbejde den Afgjørelse, som vi maa træffe til næste Aar, ved nu at hvide et Tilskud af 5,000 Kr. til Donse Krudtværks Gjenoprettelse. Naar vi nu hvide disse 5,000 Kr., saa vil det senere hedde — det kjende vi altfor godt — ja, vi maa sætte flere Penge ud for at redde disse 5,000 Kroner, og næste Gang vil det da ikke være 5,000 Kr., men et meget større Beløb, som forlanges. I Virkeligheden vil Staten saaledes komme til at eie og drive 2 Krudtværker, det ene direkte og det andet indirekte, men dette er uheldigt, og den Tanke, at det er Staten, som skulde drive to af hinanden uafhængige Krudtværker, ligger jo ganske udenfor den Tanke, som er bleven fremsat om, at det var heldigt, at der var 2 Krudtværker. Den Maade, hvorpaa vi vilde komme til at drive Donse Krudtværk, vilde under mange Omstændigheder være uheldigt for Staten, thi at lade en Mand, som ikke selv eier Noget omhelst, som ikke selv besidder Midler til at soutenere sin Virksomhed, fungere som Bestyrer og staa i et saadant tvivlsomt Forhold til Staten, der jo i Virkeligheden eier ham og hans Krudtværk, kan kun bevære det Hele istedetfor at lette det. Skulde der være 2 Krudtværker, hvilket Spørgsmaal jeg skal lade staa aabent, saa maatte Donse Krudtværk være i en solid Mands Hænder, men det vil det aldrig komme, naar det er i Hr. Drøhjes Hænder. Lad os altsaa holde disse 2 Spørgsmaal ude fra hinanden. Det forholdsvis store Spørgsmaal, hvorvidt man skal gaa til en Udvidelse af Frederiksværk, eller om man skal søge at faae 2 Krudtværker, bør afgjøres efter reelle Hensyn, og lad os saa ved Siden deraf vise den Humanitet mod Hr. Drøhje, som han efter Alles Mening har Krav paa. Jeg maa her indsfyde den Bemærkning, at det forekommer mig ubilligt af den ærede Forslagsstiller, at han breider Ministeren Noget i saa Henseende, da den høitærede Minister jo paa den ene Side har varetaget Statens Interesser efter bedste Skjøn med Hensyn til det reelle Spørgsmaal og paa den anden Side, hver Gang vi have talt med ham derom i Udvalget, har erklæret sig fuldt villig til — hvilket han jo ogsaa har gjort idag heri Salen — at hvide Hr. Drøhje en rimelig Understøttelse, saaledes at han kunde være sikret mod Sorg og Nød. Jeg vil derfor fravaade dette Forslag. Havde der været Spørgsmaal om en Understøttelse til Hr. Drøhje, saa havde Sagen staaet anderledes; men nu at give Understøttelsen i Form af Bidrag til Donse Krudtværks Gjenopførelse og Fortjættelse, den Form anser jeg for

uheldigt, da det i Virkeligheden vil lede os ind paa en Bane, hvorved det Spørgsmaal, der er ladet aabent ved Finantslovens 3die Behandling, bliver præjudiceret paa en Maade, der strider mod Niemedet med at holde det aabent. Ja, det ærede Medlem vil jo give det Udseende af, at det netop er hans Mening at holde Spørgsmaalet aabent; jeg veed meget godt, at det lyder saa bestikkende, naar man siger: Ved at hvide disse Penge, bidrage vi til at holde Spørgsmaalet aabent, og dette vil maaste bevæge Enkelte til at stemme derfor; men ser man nøiere til, vil man se, at det Mødsatte sker, saa vil derved netop Spørgsmaalet blive præjudiceret i den Retning, at vi blive knyttede til Donse Krudtværk i Hr. Drøhjes Hænder, saaledes at Spørgsmaalet bliver afgjort i en bestemt Retning. Jeg er derfor mod Forslaget og fravaader dets Vedtagelse.

Formanden (Rabbe): Jeg finder det rigtigt her at indsfyde den Bemærkning, at naar jeg i et tidligere Møde har bebudet, at dette Møde vilde være det sidste for Paasteferien, var det selvfølgelig under den Forsudsætning, at den Dagsorden, der blev opført for Mødet idag, blev tilendebragt. Hvis Forhandlingerne skulde blive meget vidtløftige, hvad de nu synes at have nogen Ansats til, saa vilde de blive fortsatte i et Møde imorgen, og folgelig vil Paasteferien saa begynde en Dag senere.

A. Holck: Jeg finder ingen Anledning til at frasalde Ordet, da jeg i Reglen ikke pleier at opholde det høie Thing ret længe med mine Bemærkninger, men da jeg paa ingen Maade deler den ærede Ordførers Anskuelse, har jeg tilladt mig at bede om Ordet. Jeg tror, at denne Sag ikke alene bør betragtes fra Humanitetens Standpunkt. Naar jeg stemmer for det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, saa er det, fordi jeg tror, at det er aldeles forkasteligt at ville i denne Sag som i mange andre have, at Regjeringen væsentlig skal være i Besiddelse af et Monopol. Det er Ministerens Mening, at Alt skal kastes paa Frederiksværk, og at han saaledes skulde kunne være Eneherre over Fabricationen af Krudt. Den høitærede Minister synes virkelig at komme i fuldstændig Modstrid med sig selv; han mente endog, hvis jeg ikke hørte feil, at, selv om der blev kastet en større Sum paa Krudtfabrikationen i Frederiksværk, saa vilde det være i Sagens Interesse, at der i Nærheden af hinanden blev bygget to Fabrikker. Hvis det i Virkeligheden skulde vise sig — hvad jeg selvfølgelig